جەر جۇزىنىڭ ەڭبەكشىلەرى بىرىگىڭدەر!

بۇگۇنگى سانىدا:
-قىتاي كوتەرىلىسى باسىلا قويماتۇن ەمەس.
-انگىليا مەن كەڭەس اراسى تۋۋرالى جولداس راكوۆسكىي ءسوزى.
-گەرمانيا وكىلدەرى.
-ماروككە سوعىسى.

گازەت باعاسى
ءۇش ايعا 1 سوم 45 تيين.
التى ايعا 2 » 80 »
ءبىر جىلعا 5 » 50 »

كەمى 10 دانادان بىرىگىپ الۋشى جۇمىسكەرلەر، كەمبىس ۇيىمدارىنىڭ مۇشەلەرىنە 20% كەمىتىلەدى.

باسقارماسى: قىزىلوردا

Энбекши Казак
ОРГАН ЦИК И КРАЙКОМА Р. К. П. (б) КАЗРЕСПУБЛИКИ

1921 جىل 7 نويابىردە شىعا باستادى

جەكە سانى 5 تيين.

جەتىدە ءۇش رەت شىعادى

قازاقستان ورتالىق كەڭەس كومىتەتى مەن ايماقتىق ر. ك. پ. كوميتەتىنىڭ گازەتى.

ەڭبەكشى قازاق

ادرەسى: Кзыл-Орда. Ред. газета „ЭНБЕКШИ КАЗАК“

№ 342 | 1925 جىل ءزيەل 22-ءى، سارسەنبى | № 342

سىرتقى ەلدەردە

انگىليا مەن كەڭەس اراسى تۋۋرالى جولداس راكوۆسكىي ءسوزى:

انگىليادەگى كەڭەس ۇكىمەتىنىڭ وكىلى جولداس راكوۆسكىي: انگىليا سىرتقى ءىس مينيستىرى شەمبەرلەن مەن كورىسكەندە، ەكى ارادا قاتناستىڭ ءبىر جولعا ءتۇزەلۋىن ءسوز قىلعان جوقپىز. ءبىراق كەڭەس ۇكىمەتى مەن انگىليانىڭ اراسى دۇرىس تۇرماعاندىعى ايقىن كورىلەدى.

كەڭەس ۇكىمەتى قاشان قاتىناستى ۇزۋگە تىرىسادى، انگىليادەن «مارسيەن دايارلاپ» جاۋىعىپ وتىرعان ءتۇيىندى كوريىدى، قاي مەملەكەت بولسادا اراسى قايشى كەلمەي تۇرمايدى. كەڭەس ۇكىمەتىنىڭ قىتايدا دۇرگىزىپ وتىرعان ساياساتى ۇلت ازاتتىق. كەڭەس ۇكىمەتىنىڭ ۇندامى ماقساتى انگىليانى ازيادان ءبىر جولا قۋىپ شىعارۋ ەمەس، ءبىز وزىمىزدە شەت مەملەكەتتەردىڭ كاپيتالىنا مۇقتاجبىز. شەت ەلدەردىڭ ازيا مەن ساۋدا سەتىۋىنە ارالاسۋعا جولىمىزدا جوق.

كەڭەس ۇكىمەتى انگىلياعا ءتۇرلى نارسەلەر ساتىپ الىپ، بولىپ جاتقانى انگىليا جۇمىسكەرلەرىن ازعىرۋ نيەتى مەن ەمەس. شارۋا جاعىنان قاتىناسى كۇشەيىپ، ساياسي بايلانىستى نىعايتۋ ماقساتى مەن ەدى. 1921 ىنشى جىلى انگىليا مەن كەڭەس اراسىنداعى ساۋدا كەلىسى ۋاعى بارا المادى. مۇندى سوزگە كەلتىرىپ، اۋەلى جاعى تەكسەرىلىپ الماق. مۇنىمەن ولار دەگەن سوزدەردى ايتقان.

قىتاي كوتەرىلىسى باسىلا قويماتۇن ەمەس.

گەرمانيا وكىلدەرى.

ماروككە سوعىسى.

امەريكە جالت بەردى.

بالتىق تەڭىزىنىڭ ماڭايىنداعى ۇساق مەملەكەتتەر تامىزداعى جيىنالىسىپ جاتىر.

وتىرىك ءولىپ، اقيقات كوگەرمەك.

„Обманы и иллюзии гибнут, а факты остаются“.
Писарев.

قازاعستان شارۋاشىلىعى.

1925 - 1926 ىنشى جىلى قازاقستاندا دايىندالاتىن ماقتا استىق.

بارلىعى 60 مىليون پۇت استىق دايىندالار دەپ ۇيعارىلادى، ونىڭ 30 پىراسەنتىن قەلەبوپرودۋكت دايىندامايتىن.

بيىلعى ساۋدا كامەسەريەتىنىڭ القاسى 25-26 ىنشى جىلى دايىندالاتىن استىقتىڭ جوسپارىن بەكىتتى. جوسپار بويىنشا، دايىندالاتىن استىقتىڭ قەلەبوپرودۋكتكە 30 پىراسەنتى، قازاقستاننىڭ اكسيەلى ساۋدا قوعامى مەن قازاقستان مەملەكەت بانكىسىنە 20 پىراسەنتى، كاپىراتسيەگە 15 پىراسەنتى، قالعان 15 پىراسەنتى باسقالارعا (ونەركاسىپ، جاي كاسىپتەر. دە بار) بەرىلدى.

بيىل قازاقستان جەرىنەن 47 مىليون پۇت تۇرلى استىق جينالماقشى، ونىڭ 14 مىليون 100 مىڭ پۇتى قەلەبوپرودۋكت سىباعاسىنا، قازاقستان ساۋدا قوعامى مەن قازاقستان مەملەكەت بانكىسى سىباعالارىنا 9 مىليون 400 مىڭ پۇتتان، كاپىراتسيە مەن باسقالارعا 7 مىليون 500 مىڭ پۇتتان كەلەدى.

...

جاڭادان قوسىلعان وبلىستارعا كەلەسى جىلدىڭ كەي ۇيەزدەرى ورتا ازيا رەسپۋبليكالارىنان كەلىپ تۇرعانىن ... 12 مىليون پۇت جينالماقشى ەدى، ونىڭ 3 مىليون 600 مىڭ پۇتىن قەلەبوپرودۋكت، 1 مىليون 800 مىڭ پۇتىن قازاقستان ساۋدا قوعامى، 1 مىليون 600 مىڭ پۇتىن قازاقستان مەملەكەت بانكىسى، 1 مىليون 200 مىڭ پۇتىن كاپىراتسيە، 1 مىليون 200 مىڭ پۇتىن باسقالار، 2 مىليون 600 مىڭ پۇتىن ورتا ازيا قەلەبوپرودۋكتى دايىنداماقشى.

...

4 مىليون 200 مىڭ پۇتى قارا بيداي، 3 مىليون 200 مىڭ پۇتى سۇلى، 1 مىليون 300 مىڭ پۇتى ارپا، 9 مىليون پۇتى تارى، باسقالاردان 2 مىليون 500 مىڭ پۇت.

...

پارتىيا تۇرمىسى

كاممۋنىس پارتىياسىنىڭ ورتالىق كامىتەتىنىڭ بولىستىق ۇدانىستىق بيۋجەت تۋۋرالى تۇتقان جوباسى.

...

پارتىيا ۇياسىنىڭ حالاقتىعى

...

عاشى مۇراتباي ۇلىنا ەسكەرتكىش سالۋ تۋۋرالى.

(قىزىل ورداد)

...

كوكشەتاۋدا پارتىيا جايى.

...

اتباسار زاۋىتتارىن جوندەگەن.

...

قازاقستاندا ەگىن شەگىسى.

...

ەل تىلشىلەرىنىڭ قاتتارى.

قارا قوم ەلى.

قىزىل وردا ۋيەزىنىڭ ٴبىر سىبىراسى جىلان، مەقىن جوتالارىنان كەبىن ارنىقى قويىيە قارا قوم دەگەن جەردى جايلايتىن. قارا قوم سەىزىل وردا ۋالى، اتباسار، تورعاي ۋيەزىنە قاراعان ەلدەرىنىڭ ٴارىنىڭ دەۋيسىنەن جەرىندا ەلدەن قاشىق ەكولاي زامانىندا بۇل ەلدەردىڭ كويىتەپ كەلگەنى بار ەدى ورالىق-قارلىق قون دارى، جىىسىرداۋى كالىنكى ارلىق ٴقاۋىرىن باسىنان انالارىپ كەلدى. بۇرىنىدا ەن ورالىقتا كىم جەگىسە، ەل مونكى بولعان. ... ەن زار قاسىپەتتەگە كىمز ... ساسالدا 1922 جىلى موبىن ... گەن جەردە ۋتىرەمان كورسەمەس ۋلى ەلدۋ باي دەگەن ٴبىر شارۋانىڭ تويىز ... ەسەن ناىمان باسقان.

دەگەلەننىڭ ورىسى الىپ ٴالى قونگە دەپىن ژىگىتىك بەرمەي قويدى. مولە سەبەتى اگىنەلەر تولىپ جاتىر. ەگىس ۋكىمەتىنىڭ بازارلارىندا تورسەكەنىن كەيىن ازىرىق سايلار لاھاندايى بولادى، ۋيتكەن ەن جوۋلقارى تار قالىپ.

ەل ٴومىرى ٴتازىر قىزىل وردا كىلىرلىسىنە مەنەن ايرى ە ەرلىپ مەقلادى.

وتىز ـ ەكىپ دەگەنى پامەيدى. قارا قومدا ٣ مىڭ ٴۇي شاماسىندا ەل بار. بۇلاردىڭ بالاسى وقۋ بىلىن كورگەن جوق. قولى قات بىلەتىن جان جوق ەمەسەمە. قانىق اعارتۋ كەمشىلىگى كورىنىپ قىرىن ساسىپ ٴبىرلا جەن تاپالمادەگەن سەتىم كوشقى.

بايمەن ۋلى.

ارىلمايتىن باق.

(قار قارالىدان).

قارا قارالىنىڭ كۇن باتىسىندا ەت ەلى بار. ەت ەلى، دەپ ەت جاتتىن بولعان سولاى قويىلعان ات. قار قارالىنىڭ ەلدىن ەدەپ ەل جيىز ٴۋشىن انا مىڭعان ەتى بەسىق جىگىتتەرى ەت ەلىنە بارسا بەرەلى ـ جەرعاپ قايتادى. «ٴبىز دەمىن بە كىمىز دەمىن بە، اتا اياپ بارىپ ارتىپ تارتىپ ولجا قارىق بولىپ قالادى. بولاي بولاتىن ەگەمەنىڭ سەبەبى: ەلىنىڭ قالادان ەلىن تاداتىندىعى. جانادا بولىستىق اقىرۋ كاميسيامىندا وترمان ادلىنىڭ جاۋىزدىعى. ەت ەلىنىڭ وسى كۇنگى بولىسى (ەت ەلىندە ايتقانى) اق مولت شاكىربەك مىرجان بالامى. بۇل ەكولاي ۋالاعىندا قار قارالىنىڭ بەلگىلى كارتوجىنىگى ەدى. قالادا تورەلى ...

كوبىلىكتىڭ بالالارىدا مويى اماين بولعان سولاعى ەۋيمەلىپ بولىس تويعان بولاتىن. شاكىربەك سولان بەرى قاراي بولىستىقتىڭ ماڭايىندا جۇرەدى، امىرەمە كەڭەس ۋكىمەتى كەلگەنەن بەرى قاراي باسى ورنىقتىراق بولعاناي بولادى. قار قارالىنىڭ باسقا بولىستارىنا پارتىيا داسى جولداستار بەلگىلەسەدە، ەت ەلىنە بايلى اق مىرزات ... شاكىربەك كەڭەس كىمىسى دەپ ارلىيە مش كىم ايتالمايدى. ٴبىراق ونىڭ باسىنىڭ ارىلمايتىن مىنى: ەلدىن كوپ جەيدى. قار قارالىدان بارىپ ٴۇي سالىپ الىپ وتىر. قولى ۋزارى، ...

ەل كۇيى.

(بوكەي)

وردا ۋيەزىنە تامان بولىسىنىڭ شارۋاشىلىعى جاقسى دەپ ايتۋعا بولادى. 24 ـ جىلعا قاراعاندا ەل ٴالى ٴبىر جارىم ەسە كوتەرىلدى. باسەقونىساق بازارىندا قوي ەلى 14 سوم، جىلقىنىڭ ورتاق جاقى 80-90-100 سوم بولادى. ٴبىراق استىق جاقى قىمباتىراق. قارا ماقى 2 سوم 30 تىيىن. باسقوشتىق ماعىيى، استىرقان ـ مەن ەكەۋ ارا جەرلەردىڭ ەگىسى جاقسى. قارا پىدايى وراپ ارابالادى. قالىقتىڭ استىق ەگۋى تەگىس ەمەس ەدى. «مىرەدە» كاسەي ـ جاتشىلار جاقى از ەگىپ، ولار قىسقى ازىق دايىنداۋ جاقسىعى مەن باسۋىعاقا جۇمىس ىستەپ جاتىر. ٴبىراق كەدەي شارلى.

سۇيەنشالى ۋلى.

قوستاناي گۇبەرناسىنىڭ شارۋاشىلىعى.

قوستاناي گۇبەرناسىندا ۋيەزدىنىڭ باسىندا شىبىن جاقسى جاقسى جاۋىپ تۇردى. ەگىن ەگىسى ورتاقا دەمەس ۋيەزىنىڭ ەگىنى ورتادان تومەنگى.

بازاردا ەلك استىق بىاعى، جاز سنمارعىدان، 40 ـ پىرامىت شاماسى ارزىلادى.

قوستاناي گۇبەرناسىنىڭ ەلدىكىڭ شارۋاشىلىعى جاقسى ... ەل بولىپ قوي ...

... بىلەن، بۇل ەلدەردىڭ ەلى ياقتىن شارۋالارى قىستان ەلدى قالاي امان شىعارامىز دەپ قاۋىپتەنۋدە.

تويە انا.

دوكتىر كەرەك.

قىزىل وردا ۋيەزى، تەرەزوزەك ۋدانىندا ەكى جىل بولىستىڭ ارالىعىندا ... دوكتىر جوق ...

... كۇزدە، وتىن، تولاستىپ ... ۇرىنىڭ ەرمەگى قوتىر، مەرەز، ٴۋرت ۋرسىقلار ەدى. ٴبىر ۋلىدان ٴبىر ادام قوتىر بولىپ اۋىرسا، از ۋاقىتتا ...

بۇكىل ەلگە جايىلادى. 24 ـ جىلى وسىندا بولا ... ٴبىر دوكتىر كەلەسى ... اۋرۋ كىسىلەر ... ەلەدى. جۇرت تاھىداسونىڭ دوكتىر كەلسە ەكەن دەپ كۇتىپ وتىر.

ۋزاقباي ۋلى.

الاۋشى كەرەك.

(بوكەي)

ەنالو كەبە بالى جايلاۋىنان ەكىنگە توسىلعانى ٴار كىم قونىستا قاراپ ... كەتپەدى. ... ٴبىر جىلدارى تاۋاراعا بارعان ... جاتىرىق ساۋدا ... ٴبىراق ساۋدانىڭ ... ساۋدا ... جول ... بولادى.

ەكىشىڭ ەلى ... 100 ـ 150 ـ 200 ـ 300 تايىق (ماجان) ... ساتىلادى. تايىق ... شاعىن شارۋا بولسادا ازدى، كوبىن ەلىن باسىندا ... ماعاىل بولىپ وتىرا الماي، ەكىن.

د قاتىن كەزىندە دەستەنىپەمەنە ەكى بويتى ٴبىز بايانعا ... الىپ شارۋاشىلىعى ... قانداي كەڭەستى ... ابىلعانىن ... بولىپ ... ٴبىراق ... بولا ... كەتكىم ... ەلى كوپ ...

... جاڭا ٴاڭى ... ٴۇي تاساتتى ... ٴاز ...

مابىراقمان شوڭكى ۋلى.

داۋلاسۋشى ٴبىز دەمەس.

ەلدەمىز ٴبىز ەگىن ٴبىر جولىلىس «قازاقستان با قازاقستان با؟» دەپ تالاسىپ، ۋاقىت جەۋەلىتى دەپ ٴتازىر جولدىن بولعاڭىپ كەلىپ ٴبىلىم وردامىن داشىپ كەلدى.

ەلدەمىز ٴبىلىم ورداسىنىڭ مۇشەسى ەمەس. ٴبىلىم ورداسى كە زەندىك تەرگەتىن ۋستاپ تۇرعان ۋق.

گەزەكتە «ٴبىز جازۋشى «جازىپ با، جازىپ با؟ دەپ ٴبىلىم ورداسىنىڭ اقىلداسپايدى.

قازىرگە ۋاقىت قىسپاق بولسا، «سىزدى تاتتاۋ كەرەك» دەگەن پىكىرىن دالەل مەن بىركىتىپ ۋتۋشىنىڭ الدىنا تىپ قويسا بولار ەدى.

ولاي ەمەس، ٴازىر ٴبىلىم ورداسىنىڭ جاڭالىقتىڭ تۇسىكىسى كەلەيدى.

مۇسىركەپ وتىرعان ٴازىر دىڭ تالاي جولىنىڭ ٴبىلىم ورداسىنىڭ مۇشەسى. ٴبىلىم ورداسى وتىن جەتىسپەرەتكەن بولسا، ول ٴوزى ايتسىن.

ەكەۋ ٴازىر ەكەۋەرزەن بورىن «انا مىنگەن جىگىت»، ونى ٴازىر ەكەۋەرزەگە مۇسىركەۋ گە ورىن جوق. جۇمسىمەن، كوشى ـ ەمپايدالانۋىمىزدا ...

... ٴازىر جولدىن ۋقىسىن ـ ... ادام ... ٴبىر قالامى ... جىدە، ... قارنى ... ٴبىراق ... قارىنى بولا ... سوزى ... سوز ... ٴبىز ... ٴىشى كەلەدى.

سوزگە ... دەگەن جاقسى ادەت ەمەس.

ٴبىلىم ورداسىنىڭ مۇشەسى.

قارا جەر.

دۋنيە تەگىس،
جالپى كەگىس،
قىزىل تۋعا باسىنسا
جالپى ەالەم
قەلىپ الەم
قىزىل شاشاق تاعىنسا.
بولماي ٴجاپىر،
جالپىعا ٴبىر،
بولسا كوبەنىڭ جەمىسى.
قىزىقتى ەكپەك،
جالپى تەگىڭ،
ماقابات بوپ بەماني،
مەيرمدى انا،
ەكمن دالا،
قانداي تۇرگە كىرمەك ەلە؟
جانات بولىپ،
باقىتىڭ تولىپ،
كوركەم ٴقازىر سۇرەمە.
بەلەن اسىپ،
اتتاپ باسىپ،
وت ارباعا كەلەمىز.
ايتقان جەرگە،
كەرەك ەلگە،
اپارار دەپ سەنەمىز.
قىسى وتكەن،
قارى كەتكەن،
زاماننىڭ ٴال ماي جاز ەدى.
ماسا يراسىپ،
كەۋدەنى اشىپ،
... كوبى ٴماز ەدى.

الىپ ٴبىزدى،
تاستاپ ٴوزدى،
ەكسپىرىس كەلەدى.
الىپ قاشىپ،
دەمىن شاشىپ،
كەيدە بۋلىك ـ بۋلىك جەلەدى.
ايتەكتى اشىپ،
كوگىل تاسىپ،
تەرەزەگە ٴتونىدىم مەن.
جەردىڭ كوركىن،
ەمىن ەركىن،
سوندا وتىرىپ كوردىم مەن.
جازدىڭ دەمى،
دەرتتىڭ ەمى،
ستىق لەپى تيگەن سولە.
كوكتەن ٴتۇسىپ،
جەردى قوشىپ،
كۇيلەنىپ كۇن سۇيگەن سولە.
ۋشان تەگىز،
جەردىڭ سەمىز،
ٴتانى بالقىپ يگەن سولە.
جەردى كوردىم،
ەلدى كوردىم،
جاسىل كيىم كيگەن سولە.
بالقىپ ٴتانى،
كىرىپ جانى،
جاساربىتى قارا جەر.
مەيرمدى انا،
قۇپ بالا،
بوسانىپتى امىپ ەر.

كەڭدىك دالا،
تۋعان انا،
كوبەلەك كەڭ كولە الا.
جان بەرەتىن،
نان بەرەتىن،
مەيرمدى انا سەن عانا.
ٴوسىپ كەلدى ەڭگەن،
سامان سەڭگەن،
جان، جانۋار بالاسى.
ٴتوسىڭ ٴسۇتى،
باۋىرىڭ قۇتى،
سەن تىرشىلىك اناسى.
جىبەك جاسىل،
انىق اسىل،
كەستەسى كول كيىمى.
كوركەم انا،
سەندە ەانا،
تىرشىلىكتىڭ ٴتۇيىنى.
جاسىل ٴشوبىڭ،
جۋساق كوگىڭ،
جىبەك ەمەي نەمەنە؟
ٴتوسىمدى اشام،
كوككە باسام،
كۇش تولار ەدى دەنەمە.
جاسىل ماسىق،
اسىل انىق،
ٴتۇرى كىلەم جايعانداي.
ٴتۇرلى شاشاق،
كەستە جاساپ،
شەبەر قول مەن قويعانداي.
جاسىل ٴشوبىڭ،
جۋساق، كوگىڭ

جىبەك كىلەم ەمەس پە؟
قىزعالداقتى،
سارعالداقتى،
كەستەسى ونىڭ دەمەس پە؟
سارى، قىزىل،
كۇلگىن شىكىل،
كوك شوپ ـ شۇبار سانسىز كول.
ٴتۇرلى كەستە،
دەستە ـ دەستە،
كوك تۇرمىسىداي ەمەس پە؟
ٴتۇرلى گۇلدىڭ،
سانسىز ٴسىرىن،
جۇپار قىلىپ اڭقىتتى،
جىبەك جەلى مەن،
جىلى دەم مەن،
جەلىپ جۋساق قالقىتتى.
كوكتەرەك كىرىپ،
ماس بوپ ٴورىپ،
قاشا جۇتسام جۇپا كوپ.
تويمايمىن دا،
قويمايمىن دا،
ماس بولسام دا قۇمار بوپ.
ٴار مۇشەگە،
بار مۇشەگە،
قاراسا كوز تويار ما؟
سەزگىش جۇرەك،
ەركىن تىلەك،
جەر قىلمىسىن قويار ما؟

ساكەن.

(جاڭاسى بار)

وقىۋ ىستەرى.

4 نشى ۋيەزدىڭ وقىتۋشىلار توبى.

قىزىلجار قالاسىندا توپ ەڭ بىرىنشى ۋيالىمە باستالىپ، 4 ىنشى ۋيالىمە اياقتالدى. توپتا قارالعان ماسەلەلەر تۋۋرالى تولىق قاۋلىلار شىعارىلدى.

1) قالالىق، ۋيەزدىڭ كامپيت بايانداماسىندا شىعارىلعان قاۋلى: توپ، ۋيەزدەگى حالىق ۋيىم كامپيتەتىنىڭ قازاق اعارتۋشىلارى اراسىندا جۇمىستى بوسالقىستەتكەنىگىن مەكتەپ، مۇعالىم بولىپ قازاق اعارتۋشىلارىنىڭ بىلىمىن، ماعلۇماتىن كوتەرۋگە شىنداپ ات سالىسسىن؛

2) كەسىپ ۋيىمىنىڭ قۇرىلىسىن قازاقتاندىرۋ ماسەلەسى مەن تۇرمىسىن جونىندە، دەسەن قازاق اعارتۋشىلارى اراسىنان كەسىپ ۋيىمى باسقارماسىنا كىسى بەلگىلەنسىن؛

3) ورىس پەن قازاق اعارتۋشىلارى اراسىندا ەلشەگى ۋيەزدى باسىلىپ، اسىرەسە، سوندىڭ نەسى مەن بىلسىن ماسلىۋعا دەپ توپ، گۋبەرنەلىك ۋيىمنان ەڭ باسقارما مۇعالىمى اراسىنان كەرەكتى جۇمىسشىلار بەرىلسىن ماقالەدى.

II) ۋيەزدىك وقۋ بولىمىنىڭ بايانداماسىنا شىعارىلعان قاۋلى:

1) قازاق مەكتەپتەرىن تۇزەتۋگە، قازاق تىلىندە وقىۋ قۇرالدارىن مولايتۋعا جاڭى جەبەلعان قۇرالدان مەركىزى مەنەن 5 پروسەنت قارجى شىعارىلسىن.

2) قازاق اراسىندا مەكتەپ ۋيلەرىن سالۋعا بەرىلەتىن قارجىنى تەز قولعا ... كۇسمەرد، جۇۋىردا قازاق اراسىندا مەكتەپ ۋيلەرىن سالدىرۋعا ۋيەزدىڭ وقۋ بولىمى قامدانسىن.

3) مادەنيەت كەسىبىنىڭ بايانداماسىنا شىعارىلعان قاۋلى: توپ، مادەنيەت قازاق اعا تۇزۋشىلارىنىڭ جالعىز ۋكىلدە بولعاندىقتان سونىڭ بولماۋىنىڭ سەبەبىن مۇراسىنىڭ ۋيىم كامپيتى مەن قازاقتان 6 كىسى شاقىرىلعان ەكەن، كىي بەرەۋلەردەن: قۇرمان ايىن ايتاپ، تۋقتىلىق باسىن مۇزدەپ جۇرگەن شىعار دەگەن كوڭىلدى شىقتى. اقىرىندا مەكتەپ كىلىپ قاۋلى قىلدى:

قازاق وكىلدەرى كەلمەگەندىكتەن - ربلەر سەبەپ جىبەرمەن، سەبەبى توقتالىق بولسا، ەمەۋ قىستارىلسىن ايتىپ كەستىشىلەر، وداعىنداعى تارتىبىمەن ولاردى شالا تۇسىرىپ، اعارتۋشىنى دەگەن جاۋىرنا گازەتكە جاريالاپ ايگىلەنسىن.

توپقا قاتناسقان وكىلدەردىڭ بارلىعى 46 ادام. مۇنىڭ 24 - ى ايەلدەر؛ ۋشىڭى قازاق. ۋيەزدەن 14 كىسى، قالادان 32 كىسى. وكىلدەردىڭ قالادان كوپ بولۋى سالادا كاسىپشىلەر ۋيىمىنىڭ مۇشەسى كوپ. وكىلدەر مۇشەسى ساناپ قاراپ شاقىرىلعان. حالىق جەرگىلىكتى ۋيىم كامپيتى 7 كىسىدەن قۇرالدى، ەكەۋى قازاق. گۋبەرنەلىك توپقا 18 وكىل ۋتى، التاۋى قازاق.

مىرجان ۋلى بايانتىر.

(قازالى ۋيەزىنەن)

مەكى قارا كول بولىسىندا مەكى مىڭ ۋي بار. 24 - جىلعا شەيىن بولىسقا مەكتەپ جوق ەدى. بولىستىڭ ... قۇلىپ قازعاندى، مەن بولىستىڭ اتكوم مەكتەپ سالىپ بولەپ ... 5600 سوم جىبەرىپ ەدى. سودان ازىپ اشىپ ... شامالاپ جالعان ... دەگەن جالعا ... مەكى بولىستىڭ ۋيدىڭ وكىلىمەن مەكتەپ قىلعان بولدى. قاز بەتىنە 20 - بالا وقىدى ... تۇرسىندا 10 - بالادان اربيدى.

مەكى مىڭ ۋيدىڭ ورتاسىندا 10 - قاشىق مەكتەپ بار، جىل سايىن ... 20 - 30 ... ...

مەكتەپكە دەپ جىبەرىلگەن 5 مىڭ سومنىڭ 3 مىڭى ... كورىنەدى. ... ۋلكەن تۇگە ... كەلىپ بارا جاتقانى تاقيىپ ...

قاسىمورال.

*   *
*

(الىبيە - اتا)

15 نشى ۋيەزدەن ... ... ادامدى ... ادامدى ... بولعاندان ... كىسى ... «سوتسيەپ جەرلەرىندە كورسەتىلگەن 75 كىسى مۇعالىم بولىپ، قارا كەمدا جىتقان قازاق ملتىنىڭ كوزىن اشار دەپ ۋمىتتەنەمىز. ابىلان ۋلى.

تۇزە تىۋ.

«ەڭبەكشى قازاق» گازەتىنىڭ 327 نشى سانىندا مەكروبتاردىڭ ادام بالاسىنا زالالدارى بولعان سىقاننى پايدالارى بولاتونىدا ايتىلعان ەدى. سوندا وسىمدىكتەر تامىرلارىندا تۇبەرشىكتەر بولاتونى، ولار نشىنە ازا بولاتون ازوتتى وزگەرەتىن مەكروبتار دەپ مەكروبتار جاپپى وسىمدىكتەردىڭ بارلىعىندا بولادى، دەپ جازىلىپ كەتكەن. دۇرىسىندا ول مەكروبتار بارلىق وسىمدىكتەر تامىرلارىندا ەمەس، بۇرشاق تۇقىمىنان بولعان وسىمدىكتەر تامىرلارىندا عانا بولادى. ورىسشا ونداي وسىمدىكتەردى «Бобовое растение» دەيدى.

وقىۋشىلاردىڭ تۇزەتىپ وقىۋلارىن وتىنەمىن.

اقىمەت ماميت ۋلى.

قاتا كەتكەن.

گازەتىمىزدىڭ 340 - سانىنداعى بىلىم ماقالادا كوشىرۋشىنىڭ جاڭىلىسىنان، «بىر نەشە جىرى قالار كەتكەن؛ بىرىنشى باعاندا، 18 - جولدا قويماق، دەگەن «موز - ملولدى» بولىپ باسىلعان) سول باعاندا 40 - جولدا دورىستار، دەگەن «موزدى دوستار» دەپ وقىۋ كەرەك.

باسقارما.

ۋاق قاتتار.

(مالە ۋيەزىنەن)

لوۋ بالى بولىسى، 12 - اۋدانا ... 480 پۇت تۇقىم تيگەن ەكەن، مول تۇقىمدى توزتۇبەدەن 1 كىلۇگە بارعان كولىكتى بايلار 90 پۇتىن جوق قىلىپ كەلەدى. مۇنى كەدەيلەر سەزىپ، ارىز بەرىپ بەزەنۋدى ماعان تاپسىرىپ ەدى. بولىستىق اتكوم تۇر اعاسى بەرجان ۋلىنا كوبەنىڭ اتىنان ارىز ۋيعان جەرىندە، دەمنا بىر ايەر ەمەزدىڭ ملىكى ەدى، الا بارەدەپ بىر ايمىردى بەردى. مەن ناستاي الاي جەتەكتەپ ملگە تاپسىپ ەدىم ... ارىزدىق بەن تيىندى بەتكەن مال ەكەن، جولدا قالىپ قويدى. ملگە ارباعا سالدىرىپ الدىرعان كوڭىلى. ايمىر قارا بالاسى دەگەندىكى ەكەن. مى قاتىنىڭ بار دەپ بولىس نىكەلداي بەرگەن سوڭ قورقىپ بەرسە كەرەك.

اقىرىندا سول ايمىردى مەن ولاردىڭ دەپ بولىستىق اتكوم مەن اۋىلدىق كەڭەس اكت جاساپ ماعان قولا دەپ وتىر. بار ايمىم قالىڭ كەدەيدىڭ ارىزدا نە بولادىق. وسى كۇنى بىر پۇت العاندا 8 - پۇت الىپ قىلىپ قاماز سىقىنىپ جاتقان كورىنەدى. راقات تۇسىنباي ۋلى

*   *
*

بيىل مارت نشىندە قارالداعى شىبكى راتار ازىرلەتون مەكەمەنىڭ ا گەنتى بايلار ۋلى جولباستارى. مەن شاقار ۋيەزى، قارا بۇلاق بولىسىندا شىمىسە سارى قىشقىندا تاۋلار ايىرماقۇ جۇمىسى مەن ايىرەدىي ...

جاۋادى، باستاپ كىرىسكەندە تىشقان تەرىسىن قىمبات الىپ، تاۋارىن ارزان بەرەتون سەكىن ايىپ كەدەيلەردى سىلىرسەدە، مەتىرى ايىلا 20 تىيىننان كەلەتىن مالدارى 72 - تيىنعان ەسەپ الىپ بەرەدى. بىر مەتىر تاۋارعا 4 - تىشقاننان الىپ، كەدەيلەر تىشقاندى ۋز بەتى مەن ماتاسا، بەرەۋى 25 - تيىن. مىنانىڭ الدۋى ناڭ قالارلىق؟!

. وكىمەت ساۋداسىن بۇلاي ستيدىڭ جونى قالاي؟ عم

*   *
*

(تورعايدان)

تورعاي ۋيەزى، تومەن بولىسىندا قوشالاق كوپەراتيۆىندە ارون تاسبە ۋلى دەيتون بەلگىلى باي قىزمەت ستەيدى.

ارون باي كوپ - ساپوردىڭ كوپەراتيۆكە جىبەرگەن تاۋارلارىن تاپ ساتىس، قۇداندارىنا ۋلەستىرەتون كورىنەدى. تەسقاسىن ايتقاندا باي - بايعا، ساي ساي سايعا قۇيىپ جاتىر، كەدەيلەرگە تۇك تە جوق.

كوپسستى مەكەمەلەر ەسكەرسە ەكەن، جەرلەس.

*   *
*

ورىنبور قالاسىندا قازاقستاندىق پوشتا - تەلەگراف وكىروگى بەس ايلىق پوشتا - تەلەگراف كورسىن اشتى. ماماندان باستاپ وقىپ جاتىر. وقۋشىلار 28 ادام، مۇنىڭ 8 - ى قازاق، قازاقتاردان ۋتە از الىنۋىنىڭ سەبەبىن بىلە الماداق. ق. م.

باسقارمادان جاۋاپتار.

جايىر قىزىلشىلارعا 4 - 3 نومىرى ... ... ۋلى كامالعا ... ... ورناماپدى، دەپ ... ... دەڭ ... ... بولسا، جوماتىن ورنى ... ... قارا ... ... كورىنەدى ... ... باسا المادىق.

5. ... ۋلىنا - ... ... بەرۋ كەرەك.

1. قۇسەنباي ۋلىنا - سوزى جىبەردىك.

«عمر» عا - «ترمى الۋ» دەگەن ... كىرگەن ... باسىلمايدى، ... داۋرەنبەك ۋلىنا - اردۇرانباي ... جوق، باسىلمايدى.

... باسىلمايدى.

ع. ... ۋلىنا باسىلمايدى.

... ۋلىنا - ... مىنا بەرۋ كەرەك.

«كوپ ... ... جازعاندارى باسىلماستا ... ... باسقا قاتارلار جازىڭىز.

تابارلاندىرۋ.

قازاقستاننىڭ ... ...

كوشىمە، قازاقستان حالىق اعارتۋ ... ...

... ...

ۋاقىتشا شىعارۋشى: مايلى ۋلى مىرزاحمەت

Вр. Редактор: Б. МАЙЛИН.

г. Кзыл-Орда, тип. Казгосиздата.

Упол. Главл. № 51 Тир. 7000 Экз.

ادرەس: قىزىل وردا، بەلگى

جوعالعان داكۋمەنتتەر.

1) ماۋلىن مولتان ۋلىنىڭ ۋيەزدىك 3 - شى كۇنى تۇركستان ستانساسىندا تاشكەنت جاڭا قالالىق ازداندىق پارتيا كامەتەتىنەن العان 2060 - نومىرلى بەلەتى جوعالعان.

2) ... ... العان 2495 نومىرلى مۇشەلىك بەلەتى جوعالعان.

داكۋمەنتكە ەسەپ ەمەس.

قازاقستان رەسپۋبليكاسىنداعى قازاقستاندىق اقشا كەمەسرىيەتى.

قازاقستاندىق اقشا كەمەسرىيەتىنىڭ ورتالىق كاسسەسى، 18 - ىنشى ۋيەلدەن باستاپ، قىزىل وردا قالاسىندا جۇمىسقا كىرىستى.

كەمەسرىيەتتەردىڭ، ايماقتىق مەكەمەلەردىڭ مەملەكەت قارجىسىنان تولەنەتون شىعىندارىن بەرۋ، كاسسەگە سالىپ قوياتون اقشالارىن الۋ جۇمىسىن، دەم الىس كۇندەرىنەن باسقا كۇندەگى كۇندىزگى ساعات 8 - دەن 12 - گەدەيىن ستەيدى.

ورتالىق كاسسەنىڭ تۇراعى - تروتسكي كوشەسىندە، ۋيەزدىك اقشا كاسسەسىنىڭ ۋيىندە.

قازاقستاندىق اقشا كەمەسرىيەتىنىڭ جالپى مەكەمەسىنىڭ ۋاقىتشا باستىعى پوتەراقين.

ورتالىق كاسسەنىڭ ۋاقىتشا باسقارۋشىسى زەلىپ.

قىزىل وردا. 1925 - جىل ۋيەلدىڭ 11 - ى.

جارناما

اكسيەلى دەلەبو پرودۋكتە قوعامىنىڭ ورتالىق باسقارماسىنىڭ قازاقستان جەرىندە دەلەبوپرودۋكت مەكەمەلەرىن قايىدان جاسالۋ تۋۋرالى بەكىتكەن جولى بويىنشا قازاقستاندا اكسيەلى دەلەبو - پرودۋكت قوعامىنىڭ ايماقتىق كانتورى وسى جىل ۋيەلدىڭ 1 - نەن باستاپ جۇمىسقا كىرىسە باستادى. كانتورى قىزىل وردا قالاسىندا، كارل ماركس كوشەسى مەن كاۋتسكي كوشەسىنىڭ بۇرىشىندا 26 نشى ۋيدە.

وسىنى بارلىق مۇدالى مامەكەتتىك ۋيىمدارعا، پارتيا، كاسىپشىلەر وداقتارى، شارۋاشىلىق، كوپەراتيۆ مەكەمەلەرىنە تاعى جاي گىسەرگە بىلدىرەدى.

قازاقستان جەرىندە اكسيەلى دەلەبو پرودۋكت قوعامىنىڭ

وكىلى - پ. ي. ياكيمەنكو

ىس باسقارۋشىسى - س. ا. گومبورگ.